

CIRCUCHIADA

RODIMÂNISSIMULU

SAPTAMANAL DE ORIENTARE POLITICA SI SPIRITALA

ANUL I, Nr. 12

Director: MIHAIL STELESCU

Apare JOIA

SUMAR

- Nici dreapta, nici stânga
de Mihail Stelescu
- Ce am văzut în Germania (III)
de Const. Caragea
- Monopolul zahărului
de Sergiu Lecca
- Somajul și organizarea muncii
de Dem. C. Milozi
- Fierul roșu în Biserică
de Mihail Călugăru
- Mistitorii foamei
de Focioni Miciacio
- Inconștientă, maladia sec. XX
de Paul Bărbulescu
- Mircea Damian: București
de Alexandru Talex
- Ioana și scriitorul A. Holban
de Mircea Mateescu
- N. Davidescu: Helada
de Aurel Chirescu
- Ofensiva agricolă
de S. Bejan
- Carnet
de Ion Aurel Manolescu
- Teatru și sport
de Toma Alexandrescu
- Răspunsurile anchetei printre
cititori
- Sport-Cronici:
teatrală—muzicală—politică etc.

Desene de N E A G²U

CETATEANUL: — Unde dracu o fi lozul de 12.000.000 lei ?

8 pagini

■ JOI 21 FEBRUARIE 1935 ■

2 Lei

Fierul roșu în Biserică

Citesc în această vreme un studiu de instrucție socială și nu mă pot abține dela redarea unui crâmpel ideologic, exprimat destul de clar de către un istoric de seamă, pe nume G. KURT:

«Dacă Iisus Hristos n'ar fi venit pe pământ, nu știu cum lumea ar fi rezistat despotismului care o înăbușia. Nu vorbesc aici în calitate de creștin, las la o parte orice chtiune religioasă și nu sunt decât istoric.

In acastă calitate afirm, că în politică, cum și în morală și filozofie, Evanghelia a reînnoit sufletele.

Pe bună dreptate, avem o eră nouă, fiindcă o societate nouă a ieșit din Evanghelie. (Din A. Lungan, L'Enseignement social, prefața).

Și mă gândesc adesea dece atât de deosebire între convingerea teoretică despre necesitatea unui reviriment spiritual, prin acțiunea puternică a religiei creștine și între realitatea practică a vieții noastre, manifestată într-un chip diametral opus, aş putea spune chiar pățân!!...

Iar acest val de abatere morală nu se petrece numai în lumea celor chemați să asculte de îndrumarea evanghelică. Nu. Ci se întâmplă chiar în mijlocul celor cari au sarcina misionară de radiere a luminii creștine întremătoare.

Această sustragere din drumul practicei creștine — în mod destul de regretabil — se constată în lumea clericală, la cei cari poartă răspunderea mare de aspectul spiritual, pe care-l realizează omnia.

Din cauza acestei dureroase situații, când vedem slujitor de altar sfânt abătându-se dela obligațiile lui de preot al lui Hristos, se cere o imperioasă purificare în tagma celor purtători de sacerdoțiu.

Fiindcă nu e îngăduit ca, într-o țară, care se laudă și profită la ocazia cu fast și în tot felul de măsuri politice, să se ajungă la această uluitoare batjocură a învățăturii creștine.

E inutile, cred, să mai pomenește rolul salutar al Bisericii creștine în curgerea vremii, când acest popor s'a aflat în leagănul creștini, sub amenințarea atât ororii sociale.

Deasemenea, e păcat să nu prețuim fagurele cultural strâns în veacurile trecute de toate acele albine lucrătoare din stupul clerical, toată acea podobă cărturărească, din izvorul căreia ne-am scos filoanele vieții noastre de orientare modernă.

Iată, pe scurt, atâtea bunuri scumpe și nepieritoare, câștigate din truda migălitoare a slujitorilor de ieri ai Domnului, aceiași sfîni aleși, atât prin concepția lor de înaltă convingere, cât și printr-o viață nobilă, de următori ai stâlpilor de îndrumare evanghelică.

Ori astăzi, lăsând la o parte pe cei obligați la o punere în practică a comandamentelor creștine anunțate de alții, prin faptul constatat că nici nu se mai gândesc la această îndatorire, să ne gândim numai la misionarii Bisericii lui Hristos, la cei închinăți unei obligații sacerdotale, la preoții Domnului.

Făcând abstracție de orice diferență de treaptă existentă în ierarhia slujitoare, mărturisesc îndurerat că există o totală părăsire a supremei slujiri la altarul sfânt.

Tineri teologi, cari capătă, imund, o parohie folosind proptele din rude și prietenii politici intrați în clerc numai dintr-o socoteală joscnică de avantajare materială și, poate, chiar de o sustragere sistematică dela alte datorii sociale.

Preoți mulți, cari au uitat complet de normele sfintitoare ale misiunii sacerdotiale, desfrânați și răi, părăsindu-și complect jugul de slujire lui Hristos.

Prelați recrutiți dintre preoți văduvi, ajunși în această culme dejar a vestirii evanghelice numai prin ajutorări politice, lasă în prada șivoiului distrugător întregă turmă ascultătoare.

Să ajuns la situația supărătoare că, atunci când spui cuvântul «preot», să te gândești la apusul adăveratului slujitor al lui Hristos...

In această sguduitoare atmosferă, când Biserica lui Hristos săngerează din cauza nepăsării vinovate, e necesară o adiere reavănuă, sănătoasă și schimbătoare.

E nevoie de oameni, cari să poată și să știe aplica FIERUL ROȘU AL PURIFICĂRII TOTALE.

MIHAIL CĂLUGĂRU

CORESPONDENTA DIN IAȘI

Există o circulară a ministerului de interne, prin care roagă publicul ca la spectacolele de cinema să observe ca biletul să i se dea întreg și să rețină la intrare o jumătate de bilet, aceasta pentru a se putea creia și majora fondul național pentru crearea unei industrii a filmului în țara noastră.

Nimic de spus și suntem mândri că astfel putem să ne dăm și noi obul pentru progresul unui domeniu cu totul inexistență în țară.

Vrem și noi să se respecte această circulară. Dar în timp ce în sală se poate cîti în pauză printre reclame „circulară” ministerului, în același timp direcția cinematografică se sustrage acestei „reclame oficiale”, căci iată cum înțeleg ei să respecte circulara:

Să așa mai departe...

Iată cum cu o „jumătate de bilet” pot intra la cinema sute de spectatori prin sistemul: „rotatie”.

E foarte simplu nu-i așa:

Si când te gândești că noi plătim cu bani grasi o gardă financiară care nu are de făcut altceva decât să observe respectarea dispozițiilor financiare.

PETRU P. NICCLAU

OFENSIVA AGRICOLA

mântând în anexa calendarului niscaiva apucături și sentințe liberale.

«Executarea programului va fi urmărită îndeaproape de organele ministerului având «prețioasa» colaborare a prefectilor la care guvernul a făcut un «călduros» apel.

Nu ne îndoim de «căldura» apelului făcut de guvern d-lor prefecti dar știm că mai toți d-nii prefecti sună mari agricultori așa că supra-vegherea îndeaproape a executării programului tot d-lor prefecti și ruinenilor d-lor, le va ține de cald...

Cunosând însă obiceiul pământului și fiind strâns legat cu soarta micilor plugari îmi iau permisiunea să mă instalez strâmb, ca să judec drept și să fac câteva crescături pe marginea răbojului accesului meu.

Ca și comitetele și comițile lui Caragea.

Dar ce rost mai au oare camerele de agricultură, cu toți specialiștii lor când agricultura țării e pușă la cheremul d-lor prefecti și a rozătorilor, numiți în comitet, de familia d-lor?

Programul ofensivei, mai prevede: «înființarea unui număr cât mai mare de centre agricole model.

Ah! iată un punct care dacă s-ar realiza ar fi de mare folos agriculturii țării cu o condiție însă: fără gașcă politică. Dar după cum vedem din organizarea faimoaselor comitete și comiții și realizarea acestui punct e născută moartă.

Și ca să terminăm: «Asigurarea și încurajarea rentabilității produc-

selor agricole printr'un întreg sistem de măsuri agricole și fiscale».

Pricepeți Dv., cam cum stă ceea ce cu sistemul măsurilor agricole și fiscale?

Ei bine, nu!

Ofensiva așa cum a pornit nu duce agricultura țării decât numai la răpă.

Comitetele și comițile, programele și sistemele agricole fiscale, nu sunt decât un nou mijloc de căpătuială pentru bazubuzucii regimului, și astăzi, din nou, tot pe spinarea nonorocitului mic proprietar agricol, care și de aci înainte va lucra tot cu plugul de lemn, va vinde produsele tot intermediarului veros, în timp ce ofensiva va oferi marilor proprietari, posibilitatea de a cumpăra — ca și acum un an — unelte agricole cu ½ preț, posibilitatea de a încasa prime de export, posibilitatea de a înscăuna nepotismul drept «rozători sfătuitori» în spațele micilor agricultori.

Micului agricultor nu-i trebuie comite nici sfaturi.

Dacă într-adără dorîți să-i veniți în ajutor, dați-i Domnule ministrul, scăderi de impozite și cooperative, cari — fără politică și fără programe — să-i asigure un preț omenesc pentru munca de rob.

O cerem și noi, deși știm că nu se va face, dar o cerem ca să putem avea mâine la ziua societății lor conștiință împăcată.

S. BEJAN

NOTE DIN INCHISOARE

RASVRATIRI

Porți grele închid o lume de păcate fără cer și fără soare.

Ceasurile trec grele, te uiți la minutul ce ia proporții mari, mai mari... ca un ochi hipnotic te aruncă parcă în abis apoi ușurat sculat ca și dintr-un coșmar îți auzi șoapta... trei... patru... minute.

Și în drumul spre celulă vezi bărbați în haine vărgate absorbiți de muncă. O libertate sfântă, acolo „munca”.

In fine iată și închisoarea femeilor: o ironie a tot ce îți ai făurit în gînd. Munca, credința, curațenia sunt înlocuite de lene, de stagnarea mintii în miroslul mucegăit al egrasi și în locul crucii din perete sigrieturi pornografice.

Bărbații lucrează în fabrica de sobe iar alții sunt cismari, croitori, fiecare cît se pricepe, aduce partea lui de muncă înfrântându-se cu ea, uitind greul, puțind să-și cîștige și la închisoare un ban.

Ban cu care își îmbunătățește hrana la cantină.

Cită deosebire de pivnița mucegăită a femeilor cari bolesc toată ziua, se fură una pe alta, timpul și-l petrec în intrigă, înjurături chiar bătăi și între un somn animalic.

Ingrijitoarea închisorii exact o patroană de bordel, o femeie inculată, care le ține pe celelalte femei pline de păcat, în vorbe triviale și în amenințări de brută.

Sunt țărănci cari stau acolo cîte cinci, șase luni pînă să le judece și în tot timpul acesta răul se sădește în suflet și în trup, închisoarea devine o școală de vicioi deparate de menirea ei de a lumina mintea și sufletul și a aduce pocăință.

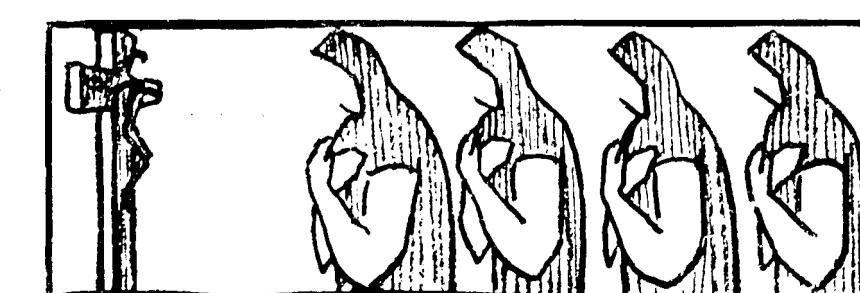
La întrebările mele asupra acesei stări de lucruri mi s'a răspuns că femeile sunt în treacăt — cinci, șase luni?! — pe urmă sunt trimise la Mislea.

Bine! dar cinci, șase luni de viu, atîta timp bălăcît în noroi? Trebuie să înțeleagă domnii direcțori de închisori, să asvîrle matroanele afară căci închisoarea nu este un bordel.

Nu sunt convingeri de o zi de două căci atunci ar fi simple păreri neîntemeiate, dar trăind acolo să ptâmâni simți cum viciul prinde, se propagă mai ales între acele femei, copile chiar, cari pleau din închisoare cu o meserie: pungășia.

Am văzut țărănci stând în prevenție cîte o lună chiar două pentru drepturi și numai drepturi și-au făcut vr'odată și datoria de a interveni într'un fel pentru viața nenocitelor din închisori?

ICADE

Nici dreapta, nici stânga.

Așa ca pe Calea Victoriei și în
actualele orientări politice, corifeii
doctrinelor și programelor de gu-
vernământ au stabilit un «sens u-
nic». Ori pe dreapta, ori pe stân-
ga, iar guvernele se succed prin
rotatia ca la comanda electrică a
tergentului dela intersecția a două
străzi.

Imediat ce vei îndrăzni să treci
pe strada când «stopul» e deacurzezi-
jul, vei fi amendat.

Toate sănt rostuite cu tâlc și per-
fect armonizate ca și două rotițe
dințate ce se șmbucă milimetru în
rotatia lor disciplinată.

Dreapta?

Ce însemnează oare această de-
nunțare în politică?

Iubire de patrie. Respectarea
tradiției. Iubirea lui Crist și a pre-
septelor lui. Națiune dominantă.
Integritate teritorială. Tara a au-
tochtonilor sau cum ar fi la noi:
România a Românilor.

Dar stânga, ce o fi însemnat?
Umanitate. Distrugerea capitalis-
mului spoliator. Ocrotirea muncii-
torului, manual și intelectual. Re-
partiția bunurilor în mod echita-
bil. O nivelare a straturilor sociale,
o frăție perfectă, o comunitate.
Dreapta înseamnă Monarhie,
Regalitate.

Stânga înseamnă Republică, So-
vietă.

Și fiecare poate enumera în pro-
gramul lor mii de puncte secunda-
re diferite pare-se.

Si iată deodată aceste două tabere,
fiecare cu standartul lor în-
cărându-se, ueigându-se, semă-
nând ură și vrajibă între fii aceleiași
tări, ceace din punct de vedere al
dreptei n'ar trebui să fie, din punct
de vedere al stângiei nici nu mai
vorbim.

Deci, dela început ambele tabere
fărâmă principiile lor de bază, în
lucru să înfrânească un neam sau o
omenire, le fărâmă pe amândouă.

Si iată primul principiu de-
viat, alunecușul urmează în virtu-
tei inertiei.

Taberile nu mai luptă pentru
principii, încep să lupte pe legă-
turi de clasă, de interese, pentru
oameni și ambicioile lor.

Şeful unei mișcări de dreapta
într-o țară condusă de stânga lup-
tă pentru înlocuirea Președintelui
de republieă prin sine, ca dictator
nu dacă n'ar vr'o combinație cu
un prieten ca să-i ofere coroana,
și-o vizează pentru el.

Alții într'un regim de dreapta
vor înlocuirea Regelui, prin ei ca
șefi de republici sau comisari ai
poporului. Iar aghotanții întesec-
locurile următoare în ierarhia des-
răuțătoare.

Capitaliștii merg cu dreapta,
căci le asigură titluri, ranguri și
onori plus tinichele din piept.
Proletarii merg cu stânga căci
înțesc și ei care crapă azi de foaie — e logic — la bogățile ca-
pitaliștilor.

Că din câteva miliarde fiecare
țar alege cu o mie de lei la o
populație ca a noastră, de s'ar îm-
păti drept, aceasta nu contează și
nici n'o socotește.

Între timp, cu frecăturile dintre
ele două tabere, se aprind ur-
personale, poftă de răzbunări, do-
rință de puneri la punct, care vin
și se adaugă la program, chiar dacă
nu la cel serios, cel puțin la cel
gândit.

Si tot la vale, mai la vale pe
partea minunată a instinctelor ani-
malice, ideile cedează poftelor, pro-
gramele ambicioilor, iar finalul e o
baie de sânge zisă de «purificare».
Si deoarece mulți se miră că în ju-
nal «Cruciadei» s'au grupat oameni
de stânga și de dreapta; iubitori
de oameni și naționaliști fer-
veni, sănt dator acestor nedume-
ri cu o explicație:

Noi nu suntem nici de stânga,
nici de dreapta și totuș oricât de
paradoxal ar părea, săntem de a
mândouă.

Ne iubim țara și neamul dar iu-

bim și pe om.

Sântem Monarhiști dar ne ridi-
căm în contra nobleței degenerate
și a capitalismului opresor.

Sântem pentru România a ro-
mânilor, dar nu vom să ucidem
pe cel de alt neam.

Sântem în contra evreilor, da-
dar în măsura în care ei reprezintă
un element dizolvant și anti-ro-
nesc.

Când va fi să așezăm pe scaunul
electric un hoț, sau să-l spânzurăm
de vr'un stâlp de telegraf, nu-i vom
ceri nici certificatul de botez, nici
cel de naționalitate.

Când însă un ins va pretinde un
post în conducedea destinelor nea-
mului românesc îl vom întreba de-
sigur dacă e român, căci numai un
român poate să se integreze aspi-
rațiunilor românești.

Dacă o formulă morală de dreap-
ta e bună și sănătoasă o vom apli-
ca, la fel ca și o formulă economi-
că de stânga, sau vice versa.

Dece numai decât trebuie să fiu
Musolinian, Hitlerist sau Stanilist
să tu' sătă?

Experiențele din afara hotarelor
noastre trebuie să ne slujească de
exemplu, greșelile eliminate, cele
bune controlate, verificate și adap-
tate specificului românesc.

Sânt atâtea probleme strâns le-
gate de interiorul hotarelor noastre
cărora nu le vom găsi rezolvarea
nici în fascism și nici în comunism.

Ce să facem noi cu un corpora-
tism copiat sau cu colhozurile ru-
sești?

Dar căci din șefii actualelor miș-
cări de dreapta și de stânga dela
noi, au gândit cănd au pornit la
drum.

A răsărit un Musolini Italian,
dece n'ar fi și unul român și au-
zis ei. S'a creat un soviet la Mos-
cova, dece n'ar fi unul și la Bucu-
rești, mai ales că Italia fascistă și
Rusia sovietică având interesul de
a și consolida regimul intern mai
dădeau și ceva parale pentru o pro-
pagandă externă.

Iată dece noi nu vrem să ne con-
formăm «sensului unic» care o fi
bun pentru circulația pietonilor,
dar nu se poate aplica în circulația
socială. Iată dece părem multora
neclari și nebuloși, tomai pentru
faptul că știm prea clar ce vrem și
care este adevarata cale.

Bine, vor zice marii doctrinari
răsfoind în tratatele și vastele lor
opuri, dar cum se numește această
tendință a voastră?

Iată într'adăvar, aici săntem
slabi și vulnerabili, am uitat să ne
agățăm o tinichea de coadă care
să ne facă reclama.

Noi îi zicem românism.

Si chiar dacă mintile marilor
gânditori vor refuza în logica lor
diformată de cuvinte creiate de ei,
în care ați se 'ncurcă tot ei, mai
rău ca într'un desis de mărăcini,
noi n'avem ce le face, piatra asvâr-
lită de nebuni, nu noi vom căuta-o,
căci avem altceva mai bun
de făcut.

MIHAIL STELESCU

Marius

Revoltă

COLONIALELE MUNCII

Somajul și organizarea muncii

In cadrul statului național, că
și din punctul de vedere al rolului
internațional pe care trebuie să-
aibă Statele cu scopul de a coordona
eforturile tuturor spre mai
bune, fără îndoială că se ridică
atât de multe nevoi și greutăți în
rezolvarea atât oraseni cari pri-
vesc pe rând: ideia politică și sis-
temul economic de astăzi precum
și organizarea și ridicarea muncii
pe piedestalul progresului tehnic
pe care omenirea l'a cucerit în fo-
losul elementului muncă.

Atunci când egoismul național
este o piedică în dezvoltarea idei-
lor și acțiunilor generoase în cen-
trul căror trebuie să fie pusă as-
ătăzi munca nouilor generații, desig-
ur că acțiunea de coperare inter-
națională este chemată să impună
marile linii de conduită pentru ca
lupta pentru câștigarea dreptului
la muncă și la viață, a națiunii
să fie dusă la bun sfârșit.

Conferințele internaționale au
ajuns într'adăvar la concluzii atât
de evidente și de disperate în ce
priveste drepturile muncii, înță-
ne ferim de a le sublinia că aci-
și puternică îngrijorare pe care
suntem îndreptățiti să o avem ca
apărători ai muncii.

Se pune, în aceste conferințe, pe
primul plan, criza economică.
Analizându-i se cauzele de data a-
ceasta, cu o notă de preocupare
mai pronunțată, pentru dezastrelui
pe care-l aduce aceasta criză eco-
nomică în cîmpul muncii.

Noi ne-am făcut, la timp, da-
toria să atragem prin publicațiile
noastre, atenția oamenilor po-
litici și a marelui public asupra
pericolului în care se află munca
în țara noastră; dar zadarnic.

Preocupările meschine au fost
totdeauna premergătoare celor se-
rioase, cari cereau sforțări mai
mari de acțiune, de solidaritate și
de aplicare a dreptului la muncă.

Fiindcă pe noi ne interesează,
în prima linie, situația ce se crea-
ză muncii de toate categoriile, în
criza economică prin care trecem;
com căuta să urmărim rezultatele
conferințelor internaționale și a
ne spune, la timp, cuvântul.

Nu ne interesează salvarea sis-
temului economic de astăzi, învechit
într'o formă strâmtă și din care
munca nu-și poate căpăta adevă-
rata ei valoare și remuneratie. Ne
interesează drepturile muncii în
cadrul unui sistem economic și fi-
nanciar, din care munca să-și tra-
gă seva existenței ei pe baza de
drepturi, iar nu numai de obliga-
ții.

Mijloacele pe care le preconizăm
noi, le verificăm de la zi la zi și
constatăm că hotărârile forurile
internaționale se apropiu tot mai
mult de modul nostru de a vedea,
preconizat încă de acum 12 ani.

Dar cum guvernele noastre nu
pot adopta soluții și sprijini ini-
tiative, născute pe pământul țării,
fără să treacă prin străinătate —
așa cum se întâmplă cu toate ve-
lorile noastre naționale, confirmate
în străinătate cu eforturi mult
mai dezasertante, fără îndoială că

nu putem să ne exprimăm decât
mălmirea de a nu găsi deșteaptă
adevărată conștiință națională toc-
mai asupra nevoilor și suferințelor
pe cari le lăsăm să crească ca bu-
ruienile otrăvitoare, în cîmpul muncii.

S'a adoptat vre-o dată de guver-
nele noastre o măsură salvatoare,
pentru a nu arunca muncă de toa-
te categoriile: profesională și sa-
lariată în ghiarele mizeriei?

O măsură premergătoare altora
înspirate de străinătate; de biroul
internățional al muncii sau de con-
ferințele economice, sociale sau po-
litice? Nu.

Noi am arătat de mult că unul
dințe mijloacele de prevenire a
somajului ar fi micșorarea orelor
de muncă dela 48 la 36 ore pe
săptămână.

Iată că în conferință economică,
s'a pus ca o necesitate imperioasă
reducerea orelor de muncă la 40
de ore.

S'a ajuns la aceasta, de abia după
ce s'au deschis ochii mari asupra
numărului de 30 milioane de șo-
meri cari trăiesc, din mila Statu-
lui și a publicului.

Ce sistem economic poate răpi,
omului social dreptul de a munci
în ritmul și cu mijloacele progre-
sului?

«Macdonald acuza egoismul na-
țional ca unul din cauzele ultime
ale agravării situații. Faptul că na-
țiunile au fost libere să armeze o
politica de protecție națională, au
sporit dificultățile internaționale.

Experiența ultimilor ani a dovedit
că politica economică pur na-
țională, a săracit, pe cei cari o ur-
măresc, săracind și celealte națiuni.
Nici o națiune nu se poate îm-
bogăti în societatea altieia. Coopera-
rearea internațională este calea cea
mai bună, către refacerea națio-
nală».

Se afirmă în toate împrejurările
că în țara noastră, somajul este re-
dus și că i se poate veni în ajutor,
că banul public este jefuit de in-
curia administrativă și mentalita-
tea politică de astăzi, că somajul
nu trebuie să existe în România,
țară bogată în care fiecare și-ar
putea găsi o pâine, dacă și pe acea-
sta nu i-ar fărămiți-o excesiva
fiscalitate, cu singurul scop al unei
echilibre bugetare.

Nu suntem de acord cu ideea
care este a multora că pentru com-
baterea somajului, trebuie să jum-
gem la cerșetoria organizată. Ci-
lizația și progresul tehnic la cari
a ajuns omenirea, refuză să revină
la cerșetoria organizată, care
și-a arătat ghiarele și roadele din
prima epocă după Christos, până
aproape de secolul nostru.

Trebue să fim contra cerșetorii
organizată în folosul muncitorilor.
Contra somajului chiar, fără a ne
opri să deplângem pe cei fără
Dreptul la muncă, drept care poa-
te fi pierdut oricând și oricum pe-
ntru a contribui la comprimarea
cheltuelilor de salaria ale statului
sau ale economiei capitaliste.

Intr-o organizație socială în care
morală a fost înlocuită cu incuria,
cu minciuna și lipsa de încredere

în cei cari conduce treburile statu-
lui; desigur că vom ajunge la toate
urmările fatale de care suferă mun-
ca salariată, industrială, agricolă,
și profesională și anume: lipsa de
lucru, salariile și veniturile de mi-
zerie ale muncii de toate cate-
goriile.

Nu este destul să ne numărăm
șomerii și dacă-i găsim în număr
mic să ne lăudăm că față de alte
țări somajul la noi n'are prea mare
importanță, fiind foarte redus.

Pe lângă șomeri trebuie să nu-
mărăm pe cei cu venituri sau sala-
rii de mizerie, salarii pe care alte
țări nu le cunosc.

Atunci vom vedea că în mizerie
lipsă de organizare și de respect a
legilor, nu ne întrece nici-o țară.

Aveam nevoie de o guvernare cinc-
tită, care să vină cu soluții de
ordin social și economic, iar nu
fiscal. Să poarte aceeași grije atât
pentru ajutorarea capitalului de a
ești din eriză, cât și pentru ridicarea
nivelului de trai al muncii, pe
baza respectării Dreptului la
muncă.

Cu alte cuvinte, capitalismul și
politicianismul național să înceteze
de a se mai îmbogăți, pe societea
elementului muncă, lăsat să
surbeze în cîmpia libertății muncii,
desbrăcat de

Inconștiția, maladie sec. XX

Secoul XX se caracterizează prin viteză. Viteză care a dăunat tuturor ramurilor de activitate. Pentru că a pătruns în toate.

Dacă în mecanică, de exemplu, viteza ne-a dat posibilitatea parcurgerii în timp extrem de scurt, distanțe pe care acum 70—80 de ani, nu le puteam sfârși decât după săptămâni de drum anevoios și risipit, dacă realizările tehnice ale secolului acestuia, ne-au înlesnit rapiditatea elaborării diferitor ustensile — viteza fiind, deci, bine cuvântată — în domeniul etic — spiritual — ea să nu mai vorbim de cel politic — lucările stau cu totul altfel. Cu toate binefacerile imediate pe care le aduce viteza, ea nu e, totuși, total binefăcătoare. Căci, datorită ei și perfectărilor tehnice am pierdut atâtă material uman cât și tehnic. Dar ne doare mult pierderea materialului uman. Mai ales când ne gândim că, demența vitezii care a intrat în sângele individului secolului XX, a cauzat pierderea atâtă oameni, și mulți dintre cei de valoare.

Ceeace ne preocupă acum, e să arătăm, cum datorită acestei viteze, toate funcțiile omului modern s-au accelerat, împingându-l spre inconștiță. În special, graba cu care raționează omul, azi, îl face inconștient, în sensul de atrofie a simțului răspunderii.

Sânt destule cazuri de inconștiță în viața noastră publică. și e foarte dureros. În ev. modern cu deviza «civilizație rafinată», să fim atât de «avansați»! Ce e mai trist, e faptul că această inconștiță i-a lovit atât pe bătrâni cât și pe tineri. Pe cei din urmă, în mare măsură. De altfel e și explicabil. Ei sănț că mai expuși, și crescând în mediul contaminat de această maladie.

Dar, o societate formată și mai ales condusă de oameni lipsiți de simțul răspunderii, numai spre progres nu poate merge. Ci sigur și cu pași gigantici, spre dezastru.

Ne-am putea salva?! Da! Însă ce să faci cu un tineret jemanfășist?! Un tineret nepăsător și gata oricând de compromisuri. Da. Să nu vă surprindă. Tineretul nostru de azi, în ceea mai mare parte, e pus pe căpătuială cu orice preț. Or, știut este că, la noi, căpătuiala nu se poate face decât printr-un compromis. Si în afară de asta. Există tineri cări neagă complet valoarea vreunui om (și când te gândești căii de puțini oameni care și România Mare!) pentru că peste puțin timp să alerge la el ce rându-i sprijinul, punând în vorbe efecte înduioșătoare.

Unde ne sănț punctele de vedere? Unde exigențele? Să ne răspundă acei domni tineri, cări datorită flexibilității coloanelor vertebrale ale spinărilor domnilor lor și altor maniere, demne de tot disprețul, se târasc prin viață cu măști de virtuoși. (Cred ei.)

Unde este adevarul pe care să-l împărtășim în această țară bătută de toate vânurile și spoliata de toți speculatorii autohtoni și mai puțini străini?

Unde este cinstea? Unde simțul datoriei și al răspunderii?

În falsurile care se practică pe o scară aşa de întinsă astăzi? În hotările făcute în ochii tuturor? Pro-

babil. Pe dată ce acestea sunt practicile secolului XX.

Unde ne sănț profesorii? În politica??

De aceea probabil acești profesori, în loc să instruiască pe copiii cări li se încredință, dormitează tot timpul în clasă, făcând mai mare, din când în când, căte un ochi, pentru a mai consulta ceasornicul. Sânt oameni atât de conștienți că nu-i preocupă de cât timpul, pe care-l doresc căt mai repe-de scurs.

Inconștiția e atotstăpânoitoare. În viață privată, în viață publică, în învățământ, în ziaristică. Politica n' o pomenim. Se subînțelege. Datorită acestei inconștiințe, generațiile cări ne vor urma, nu vor avea pentru noi — premergătorii — cări aveam datoria să-i instruim decât cuvinte grele. Or, tocmai pentru aceste generații cări vor veni, mai ales, trebuie începută opera de purificare a cadrelor, de elementele cări nu-si fac datoria.

Ne trebuie funcționari conștienți și profesori la fel. Ne trebuie conducători pătrunși de timpul răspunderii. Să renunțăm la protectoratele politice, pentru a tămaudui viața socială românească de ceea mai grozavă maladie a secolului: *inconștiția*.

E maladia al cărei micròb e rationamentul în viteză. Raționamentul nesigur și nefondat. Omul prins în febrilitatea vieții acesteia publice nu poate judeca decât febril și fără nici o preocupare de profundare.

De aceea, trebuie să pornim dărji acțiunea de purificare.

Să nu ne lăsăm mișcați de nici un sentiment umanitarist, în această operă de purificare. Să lăsăm sentimentalismele. Nimeni nu trebuie să ocupe locul pe care nu-l merită. Mai ales astăzi. Să înlătuăm pe inconștiții. Si dacă nu avem oameni cu cari să-l înlocuim, să muncim și să-i formăm. Iar până la formarea acestora, să preferăm să înaintăm mai încet dar cu folos, decât cu toate locurile ocupate și cu impresia că progresăm, când în realitate, regresăm. Pentru că în timp ce alții muncește formând elemente noi și de valoare, noi stăm pe loc rămânând în urmă.

Terapeutică inconștiției este înălțarea inconștiinților, ori cări ar fi ei, mari sau mici, și oricări ar fi starea lor socială sau civilă.

Opera aceasta de înșănătoșire publică trebuie căt mai rapid înăpătită și fără nici o milă. Decât să piară un neam, mai bine să piară o mie, două, de inutili dăunători sănătății morale românești.

PAUL BARBULESCU

■ Intelectuali! Dacă nu vă place cum suntem noi, dovediți cel puțin că sunteți voi mai buni.

■ Uzina și Universitatea sunt astăzi două tiranii deopotrivă de nedrepte cu cei slabii. Lucrătorul și studentul trebuie deci să-si dea mâna ca să se scutere de „dinastiile” cări terorizează munca manuală și cea intelectuală.

■ Mizeria studentului egalează și uneori întrece pe a lucrătorului.

Poem pentru somnul de fecioară

Visam astnoapte somnul tău:
Poemul gândului ateu;
Preludii de argint și ton
În ireal hamac de svon.

In patul tău crâmpie de cer —
F — atâta rod de giuvaier
Si-atâtea jocuri de lumini
Că nu știi cui să te închini ! ?

Ori ochilor cuminti sub pleoape
Cu liniști unduite 'n ape;
Ori mânilor, liane vii,
Cu degete de vis, solii!

Ori trupului tău de ioroi
în alb de stele, iluzoriu,
Cu viață — pasare de vis —
Sub frâgezimi de ochi inchisi..

Seninul picură in candeli
Povestea străjilor de Arhangeli
Care-au veghiat in preajma ta
Să-ți fie iomnul, vis de nea!

SERGIU CRISTIAN

MISTUITORII FOAMEI

Impasul acesta spăimântător care a prins în tentaculele spoliatorilor cruci de pretutindeni toate așezările lumești, macină pe îndelete sărmâna sbateră a omului, purtându-l spre prăpăstoioase neguri, risipindu-bruma de nădejde creștină care îl mai însuflarea. Spectrul foamei învăluie ca un abur de pierzanie massele năucite și desorientate, dăruind cu gesturi scheletice o imagine grandioasă de sfârșit de veac, insinuând sufletelor biciuile de frigul iernii o eternizare de coșmar apocaliptic.

In inima munților cu zăpezi svânturate, peste câmpii nesfârșite, dealungul ulițelor gloduroase și hârtopile ale satelor și orașelor, până în Capitală spre cari mai năzuiesc rămășiile de energii răscolate, convoiul mizeriei omenești viermează fără de istovuri. Scrâsnetul trupurilor roase de foame pătrunde surd în vacarmul besmetic al deșanțării. Multimea pestriță și suferindă — reversul nefericirii pămânești — își poartă umbra desirătoare dealungul zidurilor, lângă hotelul imbuibat al pleavei sociale ghifituită la bogate praznice.

După anii dezorientărilor spirituale — neînțelutate din drăguțul prefacerilor cări au urmat măcelului inutilei stârnit de egoizme atroce — un val de belșug biblic a năpădit solul în continuă fecundare. Pretutindeni zac nesfârșite depozitele ce-au închis sub lacăt grele rodul brațelor vânjoase. Cantități enorme de grâne putrezesc în hambare sau primesc culcușul adânc al apelor mării. Lacoma dorință de procopsire inspiră gesturi nesăbuite și în locul gândurilor mărinimoase pune în învolburarea mintilor văpăi gheenice.

In decada celei mai mari bogății care a cotropit pământurile, oamenii în legioni timorate, se mistue de foame. Ocolind calculele făcute de alții la căldura moleștoare a fotoliilor, aiurea, unde trusturi speculative nu prididesc să stăvilească furtuna adevarului, ni este gândul la noi. Șomajul încrustat ca un motiv de groază în nedumerirea celor sunători, ia, zi de zi, proporții dezastruoase. Preocupări de interes meschine, aleșii improvizati ai nației au neglijat de mult dezideratele fierbinți ale celor mici. In goana vertiginosă a umpliterii golurilor din vîstieri, desechilibrații echilibratori ai bugetelor, obștei numai de repezi măsluirii, au

sfidat îndelung răbdarea călită a obijduiților. In vreme ce tâlharii dovediți ai celor mai veroase afaceri facute pe spinarea acestui neam, își primblă slănoasa ființă sub oblăduirea milioanelor furate, oamenii cinsti și ai cugetului drept, își plâng cu lacrimi de săngăruină. Protejații zilei misună pretutindeni. Frânti de viciu, pașidormii aceștia spulberă îndemnurile bune și plumbuiesc orice gând luminat. Acoperind turpitudinile lăsate de guvernări nefaste, specialiștii treziti peste noapte din putredă lor inconștiență, ordonă prigoana împotriva celor neapărați. Răspălind instinctele bestiilor cări dorm în făptura scârnavă a multora, stăpânitorii vremelnici asumă pofta de sfâșiere a trimișilor, pe-

cetluind faptele cări nu deosebesc pe om de fiară. Exemplificând, ar fi să înșirăm, zadarnic, întâmplări ce pot alunga somnul liniștit al fiilor drepte și cări oglindesc per降gradările acestei epoci.

Dijmutorii nesătioși ai stăpânișii înșfacă — îndrăsneți — totul nesinchisindu-se de vaetu care urcă din durerea celor părăsiți.

Suferințele cresc dospite în nebunie stârniri.

Valul mizeriei omenești șerpuiește printre trupurile care cad.

Tâșnind din suflete cinstite deprete strigă în desnădejdii.

Mâine valul acesta ar putea să prindă în vertiginosa-i trecere pe acei cări îi batjocoresc apropierile, astăzi.

FOCIONI MICIACIO.

Pentru doi ignoranți

Em. Raza și Sandu Eliad au scris în «Şantier» despre renegatul Panait Istrati. Socotim că acești onorabili domni scriitori sunt prea gentili cu un om pe care nu-l încântă deloc acest fel de comportanță.

Panait Istrati nu este un renegat! E omul care știe ce vrea și ce poate fiecare, fără a căuta prin aceasta să-și creieze vre-o faimă sau vre-o atmosferă favorabilă. Nu a căutat nici odată să speculeze, cu toate că ar fi avut ocazia. El a înțeles însă să facă numai literatură și prin talentul și spiritul său universal să ducă în lume sufletul românesc, ridicându-l pe culmile cele mai mărețe, cum nu mulți au mai făcut-o până la el.

Ce i se poate imputa unui om care și-a recunoaște greșelile și caută să le îndrepte din propria lui voință?

Da! Panait Istrati, a scris o scriosare către dreapta. O scriosare nu către dizidenii gardiști de sub conducerea lui Stelescu, nu! deoarece «Cruciada Româanismului» nu înseamnă ceeace vor să înțeleagă cei care caută să răspândească idei și păreri false.

Panait Istrati a înțeles ce vor cruciați.

Nu l'a silit nimeni să ia vre-o hotărâre, singură consiliență lui lăsându-mă să se îndrepte către ei și să caute ca prin cuvântul său imimos să-i îmbărbăteze. Indiferent care au fost concepțiile lui până acum, importă numai marele cu raj, demn de admirat, care l'a hotărât fără teamă să meargă pe drumul drept.

Putem oare spune că prin această și-a ridicat prestigiul sau faima? Ar fi o mare greșală să credeam că a căutat să stârnească un așa pretins «caz Istrati», care a fost născotit de imaginațile bolnavicioase ale unor speculanți de senzațional.

Nu vedeți domnilor că vă faceți de răs? Cum puteți afirma așa un fapt, prin care vă compromiteți singuri. Panait Istrati n'are nevoie de reclamă, el e omul care se ascunde și caută să trăiască îndepărtat de astfel de manifestații. Moștia îl oprește să incerce o astfel de incursiune zadarnică; el care își sorbit până'n fund cupa gloriei, nu poate să se gândească la o astfel de neghiozie compromisătoare.

Panait Istrati, e un om cum nu sunt mulți, d-lor Raza și Eliad.

ALCER BRECUNESCU

Marginală

■ A MURIT ION BIANU, acest ne-

înțelit seconitor de manuscrise, cărți

închi sau teme, care reconstituiesc tem-

bișul nostru cultural de azi. Sunt

omeni care văd clar lumea, dar nu săn-

șinuți cu vederea realităților, ei cau-

ți explicări de cauze și efecte ale fenom-

enelor, crescând prin prisma sufletului

lor toate obiectele ce le văd în apropiere

și cercetindu-le mai adinc în toate le-

lurile lor. Aceste suflete își fac o lu-

re aparte de idei pure, crescând prin

spirit larg și bogat, tot ce e altfel numai

obiect concret, inert și indiferent, dind

lumii, alt suflet decât cel cel arc-

nicinuit, propriul lor suflet.

I. Bianu face parte din categoria u-

noi asemenea suflete omenesti. Izolat de

îmântarea zilnică în Biblioteca masivă

în Academia române, s-a identificat și

unificat pe pagini prăsuite cu însăși su-

fletul omnesc, cel vecinic înfrint și bî-

nitor în luptă cu mimiția. A fost o

îndelă de simbolizare a muncii cărtură-

riști, a deshumanizării și a seninătății.

Creație în el, frumusețile înalt, liber și

realistică. A iubit pe oameni, le-a do-

cicat viața; ei l-au refuzat și insultat

în deitatea ori...

Bibliografia operii lui I. Bianu este

în destul de bogată. Opera sa capitală

va rămâne — sără indoială — *Biblio-*

grafia românească veche, la care s-a

adăugat *Nerva Hodos*.

Academia și cultura românească își

pierd prin moartea lui I. Bianu, un ani-

ator și un harnic însăptător, împărtă-

șin și noi, aceeași durere colectivă...

■ LES NOUVELLES LITERAI-

RES comentează prin pana lui André

Pierre, situația cam incilicită a lui

MAXIM GORKI la Moscova. Cu toate

în admirația sovietică a idealizat

figura acestuia scriitor «proletar», cu

«expansivitate, care l-a jenat chiar pe

Gorki, — astăzi două atacuri denunță

edipice să de autoritate.

Lăt-le:

1. Cu ocazia reeditării «ignobilului

panflet antirevoluționar» LES POSSE-

DEES al lui Dostoevsky, oficiul co-

munist PRAVDA, la atacat pe Gorky

sub pretextul că a aprobat reeditarea

unei ASEMANEA opere.

2. Tot prin PRAVDA, scriitorul co-

munist Panferov denunță dictatura li-

terară a lui Gorky, ca antisovietică. Mi-

rindește, veninos, că Gorky a putut

lăuda o carte a lui Zazoubrine, care ca-

lomnăză regimul și insultă partidul.

Gorki, încheie André Pierre, stăpî-

ne ca un zeu în Olinpul literelor so-

vietică; trebuie să recunoaștem, că sunt

căutători IN SCHIMBARE la Mos-

cova.

Sic transit gloria mundi!

■ Din STUDII ȘI DOCUMENTE

LITERARE, — acea minunată frescă a

istoriei noastre literare, măestrată cu

magie și talent de profesorul I. E.

Torouțiu, — sunt sub presă volumele

V și VII. Și anume: Junimea și Se-

mănător.

■ A apărut la Paris, în editura

Flammarion, volumul întîi din ediția

definitivă a Operelor și Discursurilor

lui Benito Mussolini.

Carta este tradusă și adnotată de

Maria Croci. Și cuprinde, neconstitu-

ță, în trei etape, autobiografia unui om

care dărouiește, afferme et propage les

idei forțe qu'il portait en lui.

■ Apără la 15 Martie a. c., CLA-

VIATURI, poeme de Teodor Scarlat,

IOANA și scriitorul Anton Holban

Din diversitatea viaierului ce freamăță cu tensiune tot mai puternică, spiritualitatea acestui început de veac, începe să se preciseze tendința de a racordă forțele principale în încăperi cât mai adânci, cât mai pretabile la analiză și la nedumerire...

Nu știu dacă acest imbold la singularizare trebuie să privit doar ca o sincopă, aici congelată, aici încălzită, pe care pulsulația nouilor scrieri cată să promoveze, sau mai degrabă ca o firească evoluție a tot ceiace este multilateral și brut oferit cercetării, către domeniile mai puțin iluminate, dar felurilor sonore, ale unei izolate existențiale.

Incontestabil este însă, că din unele romane (apărute la noi la intervale deajuns de rare) — se simte o continuă și apăsătoare scurtare a interiorului, tot atât de apropiu doritor de segregăție, cătă ilogic apropiat poftei de comun, de faptă...

Fărâmățirii aspectelor a fost prefețată o carburantă disolvare a putințelor dinăuntru (variati excesive) iar trăsăturilor ferme și liniar succesive, un singur accent ce evoluiază — mai mult șicat decât liber —, prin zonele subconștientului, neînvecinate decât de umbra incertă și vag rătăcitoare a reflexelor. Stăruitor ășvârlit din negura afundurilor spre lumina concretului, a trăirii cotidiane, indistinctul ocupă plan înaintat și sfără cu-prințătoare în apetența scrierii actual.

Gândirea lui Bergson bazată mai cu seamă pe analiza atentă a trombelor țâșnute irregulare din inconștient și-a găsit expresie beletristică — după cum cu justițe a putut observa Mihail Ralea într'un volum de Interpretări — în romanul lui Marcel Proust.

Scrisul lui Holban a fost apropiat de criticii noștri de acela al lui Proust.

Noi preferăm în rândurile de față să ne ocupăm de scriitorul român Anton Holban.

Dacă între acesta și regretatul creator francez se pot stabili asemănări, este o chestiune de amânunt care nu pretinde decât timp de curozitate.

Personal, voi dovedi cu altă ocazie întrucât poate fi extinsă analo-

Pentru moment cred că e mai bine să legăm pana scriitorului nostru de prim motorul gânditor (Bergson), ca atare să-i considerăm cărtile în chip direct generate de gândirea care a fecundat cu rod și pe aiurea.

E și mai demn.

In sensul escamotat al înțelegării frecvente care reclamă oricărui roman îndeosebi o întreținere de evenimente (cașicum evenimentul trebuie să semnifice petrecere exterioră de incidente) —, A. Holban nu poate fi „romancier”.

Căci din ancorarea privirilor în interior, rezultă mai întâi o frâñare a năvalii clișeeelor din afară, iar mai apoi se angajează o stoarcere aproape idiosyncrată a eului și a puterii lui de reflecție.

Amânuntele ascunse și adormite în cine știe ce cută intimă a memoriei, sunt urmărite și date la iveală într-o continuitate²⁾ și asociație de reminiscențe care sfidează crice normă, care distrug voluntar *narrativul* și „acțiunea”.

Așadar în loc să înregistrezi experiență (cuvântul nu este decât pe alocarea sinonim, cu acela de viață) — deslăunui revărsări, urmări desfaceri, cauți și cercetezi noime.

Analiza te duce către o dezirare a atitudinilor psihice, pe rând deprimate și înăbușitoare, corelativ încărcate de neînțeleasă bucurie sau intempestivă iștovire și abandonare.

(„Si apoi acel curent — dela început mărturisit ca improbabil — nu de descriere dar de reliefare a firescului —, acea încarcerare de emoții cu atât mai autentice cu cât sunt mai lipsite de control și de control — motivare...).

Sinteză situărilor nu poartă, către prezentarea „acțiunii”, dar în mod natural unghiuiează atenția spre o singulară vibrație: pe aceasta o urmărești dealungul paginilor, îi simți greutate, îi măsori aburul ce răspândește imprejur, te crisperi inconștient în fața muncii ce o oprimă...

Ziceam mai sus că vorbind de autorul Anton Holban și de ultima sa carte trebuiește în prealabil să renunțăm la calificativele roman, romancier, care în orice caz, să infățișarea disimulată a personajelor comune, ar fi improprii ori producționilor multor publiciști, ori operii scriitorului de care ne ocupăm.

Căci un roman pretinde acțiune: acțiunea se grefează pe fapte. În „O moarte care nu dovedește nimic” cașii în „Ioana”, ar fi pueril să vorbești de acțiune sau de răslețirea futilităților ce s-au prelucrat în conflictul care a zăvorit intenția creaționii ulterioare.

Iată în „Ioana” doi îndrăgoșați în vecinătate cercetare, pândindu-se reciproc depe muchie — echidistant tangentă la orgoliul fiecărui dintre ei — care înăoădă din aspectările clipei — o întreagă fatalitate.

Faptul că Ioana fusese timp de trei ani femeia altuia pare că este pricina necazurilor și totuși incidentul nu reprezintă decât un pretext, un mijloc pentru reflecție, de loc cel mai important.

Amintirea acestui gând le circumscrise totuși, din ce în ce mai strâns avântul, transformându-i pe rând — și conform reticențelor pronunțate de temperament — în „învins” sau „învingător”.

Eliberarea dorințelor este mecanic urmată de procesul funest al lucidizării faptului, care sarcastic le vădește și gratuitatea actului și meschinăria ce-i bazează susținerea; iar transfiguratul de un moment devine necesar victimă supusă — incredințății mișcărilor de tot felul (uneori furtunoase), care venind din năuntru, taxează necruțător:

„...Să vezi³⁾, că mâine o să reincepă să surâdă ca deobicei. (Dar oare cu mine nu se petrece

acelaș lucru, indiferent dacă mă consider mai profund decât Viky? Se va schimba ceva aşa cum cred în momentul acesta: Nici acum, sănd, mă simt invadat de bucurie, nu s'au potolit intrebările, semn că nu sunt complect vindecat). Ca să-mi înăbuș bănuiele, care se ridică în mine, spun:

„Te iubesc Ioana! Pot să î-o afirm fără nici o ezitare. Ce să socoteală desigur că oricare dragoste i-a găsi limite”... („Ioana” pag. 241).

Intre Sandu și Ioana trecutul a cesteia din urmă planează ca un blestem la nefericire.

Cu toate acestea păcatul Ioanei este tot atât de puțin „scop”, ca orice alt amânunt al cărții.

Inlănuirea asiduă și omoritoare dintre cei doi este mai întâi efectul ropotului instigat de abundența psihică, ce se traduce fără întâiere printr-o lentă stingere a torțelor, ce doreau să iasă la suprafață...

In fața haosului ce se deschide chinul este cu atât mai penibil, arșița mai crescută, cu cât Insul și-a logodit ființa de imuabilitatea strigantă a unui terasament spiritual pe care și-l comandă nervos, îl regăsește — doar pe alocarea — dar foarte avariat și consumat de puterea eroziune a unei hiper-sensibilități.

Să totuși această stare patogen-emotivă, lasă să se degaje o volupitate tot atât de justificată că de stranie:

„...Oricum ar fi mai târziu, voi regreta clipele actuale de trăire intensă, pe care fac roate sforțările să le alung”... (pag. 257).

Cartea sfârșește punând punct unui episod ce abandonează pe cei doi amanți sub auspicii frumos colorate, deși minate de aceiaș subterană și întunecată îndoială...

Scânteia produsă la interferența dintre rezistența afundurilor și sondarea tot atât de subsistentă a eului sufletesc, va dogori fecund forța de creație a d-lui

Carnet

La Londra, în țara lui Shakespeare, cele cinci mari puteri Europeene au semnat un nou pact inutil. Inutil cum sunt toate pactele pe care diplomații actuali le tielusesc în «insulele» legățiilor. Careva săzică, puterile mari ale Europei, și Anglia și Franța și Italia și Germania și Belgia, se bănuiesc reciproc de infidelitate. Pentru că, evident, de aici, de pe marginea acestei bănueli pornește sensul — mai mult sau mai puțin ipocrit — al pactului recent.

Nu ne mai putem îndoii cătuși de puțin deci, de sălășuirea între lumea pământului, a păcei. Pacea noastră cea de toate zilele menită să ne unească inimile, să ne înfrângă gândurile și să ne ucidă încordările mușchilor. De acum, fără îndoială, oamenii nu se vor mai sfârteca așa ca animalele codrilor, ci se vor iubi ca țingerii cerului. Și va fi ca în acea biblică vreme, pace sus, pace jos și între oameni bunăvoie. Așa spun pactele, care se nasc și se înmulțesc acum, mai abitir decât muștele. La două-trei zile — două trei paturi. La o săptămână, — o nouă confederație. La două luni, — o nouă alianță. Astăzi, pentru că trebuie să fie pace și pentru că trebuie să avem zi de zi prezentă între noi, ipocizia vremilor de cumplită desbinare sufletească prin care trecem.

Vedeți, făsfâie încă deasupra omenirei aripa de ghiață a morției. Și dincolo de clasica și banalizată ramură de măslin își ascute coasa — pe gresia răutății noastre — moartea. Pacea atât de strident trâmbiță, nu este nimic altceva decât o poveste cu care ne place să ne amăgim sufletele noastre de copii bătrâni. Gândurile și mușchii noștri urăsc pacea. Gândurile și mușchii noștri doresc masacru și încordarea răsboiului. Trupurile noastre, sătule de odihna celor 19 ani, doresc mașina de tocăt carne și răsboiului. Ne stăruie sânge în priviri și sorbir cu sete miresmele sălbatece de praf de pușcă ce sălăguiesc între noi. Dorim răsboiul ca să ne potolim carnea și să ne saturăm trupurile. Îl simțim între noi, îl purtăm în noi și așteptăm să ne întâlnim din zi în zi, cu el.

Nu ne putem amăgi privirile cusbiorul alb al hulubului cu creangă de măslin în cloc, în zilele astăzi ale tuturor erezilor și ale tuturor nebunilor. Nu putem vorbi de pace acum când sâangele nostru colcă strigând numai și numai : RĂZBOI !

Vedeți, pentru că suntem lași și minciuni cu noi însine DE ACEA! A carnea noastră fierbe dorind războiul. Dorind nimicirea. Dorind batorul.

Pentru că ne e silă de noi însine dorim germinarea viermilor în trupurile sfârtecate.

Pentru că ne socotim de-asupra vremei dorim îngenucherea în pământul marelui masacru. Dorim domnia neagră a urei și a vrajbei în loc să visăm — potoliți — lumea unei împărății și liniștei în care să ne perindăm și să ne înfrângem într-o generală pace și bună învoie.

ION-AUREL MANOLESCU

ANCHETA NOASTRA

«CRUCIADA ROMÂNISMULUI» în dorință de a stabili o legătură cât mai strânsă cu cetitorii, întreprinde o anchetă. Fiecare cititor e rugat să ne răspundă — ne anonim — la următoarele chestiuni:

1. Dece citește «Cruciada»?
2. Ce rubrici îl interesează mai mult și ce crede că ar trebui să mai fie?
3. Ce păreri în contradictorii are cu ideile și problemele desbatute în «Cruciada»?
4. Cum privește partidele politice?
5. Ce părere are despre actualele organizații naționale?

Răspunsurile se vor adresa: Mihail Stălescu, Str. Emil Costinescu 10, București VI.

RASPUNSURI

1) Este singura revistă cu caracter pur românesc, și care după umila mea pare că poate îndruma, marea massă, spre o eră nouă. Subscrítorii sunt cea mai elocventă dovadă de afirmațiunea mea.

2) Fiind în toate, vorba numai de românism, toate rubricile interesează în același grad. Dorește înființarea unei rubrici «a femeii», în care să se arate rolul pe care îl joacă femeia, în noua organizare a statului național.

3) Aprob în total, ideile ce să călăuzească, pe acest drum spinos, către Românismului.

4) Partidele politice ne-au adus în situația în care ne găsim astăzi, lor li se datorează totă gama nenorocirilor, abătute asupra noastră, dela o vreme încoace, ele au contribuit și de zi la desmembrarea noastră din stat românesc în stat cosmopolit. Prin distrugerea lor întreagă înflorirea unei «Români Noi».

5) Prea au speculat mult și fals ideea națională și prea au fugit toti după situațiuni înfloritoare, iar rezultatul, destul de lamentabil, se cunoaște de toți prin desbinarea și goana după geffii!

6) Dece în Italia și Germania nu există curent de stânga? Pentru că tactica de organizare a lui Mussolini și Hitler, nu permit nuclee contra ordinei de stat. Dacă și la noi sărăcă înțelege îndeajuns ce însemnează românism, nu ar mai exista nici curente de dreapta și nici de stânga, ci un singur curent, un singur partid, un singur drum, drept, pe care ar merge și spre care ar trebui să tindă toți.

VIORICA I. POPA

Caracal

1. Pentru că directorul ei este MIHAIEL STELESCU acela, care la 25 ani a putut fi ALES deputat. Un nume care săd multe speranțe și care va canaliza metodic curentul naționalist ce trebuie să primeze; este steaua călăuzitoare a românismului.

2. În această CRUCIADA a Românismului mă interesează toate rubricile, deoarece se cere promovarea elementului românesc. Aș dori să se înființeze o rubrică cu scrisori deschise către singura speranță ce ne-a mai rămas M. S. Regelie, în care să se arate nelegiuurile încălcările de orice fel pe seama e-

lementului autohton. La această rubrică să subscrive numai directorul Cruciatei arătând ilegalitatele și cerând înalta oblauduire a M. S. Regelui.

Dorește să se răspundă înființând cu toată indignarea atitudinea Uniunii Evreilor utilizând constituția ca paravan pentru „dreptul la muncă”. Înainte de a cere drept să răspundă: „ei sau strămoșii lor sunt acei care au suferit năvălirile barbare; ei sau strămoșii lor sunt acei care au durat asuprile făenarioșilor; ei sau strămoșii lor sunt acei care au vrăsat sânge pentru întregirea României Mari?”

Căță din ei au murit la Jiu, Predeal, Oituz, Mărăști și Mărășești?

Apoi, dacă noi am fost acei ce-am suferit, durat și vrăsat sânge din belșug pe intinsul țării, și pe spinarea noastră să clădit România de Azi, tot noi suntem acei ce merităm să o conducem și să ne bucurăm de toate binefacerile ei. Nu jidanii veniți la praznic întocmai ca barbarii năvălitori. Dacă în trecut am suferit după cum o știe o lume întreagă, apoi astăzi trebuie să ne bucurăm întâi noi români, după aceea din prințul nostru vom da și la alții. Egoism? Băde loc, e un drept sacru pe care l-am câștigat și pe care-l merităm.

3. Fiind că ideile și problemele desbatute până acum sunt ale adesea cărărilor Români, îmi exprim admirația.

4. Partidele politice sunt asemenea societăților anoniime, iar scopul lor este exploatarea țării prin metodele cele mai de condamnat. În societățile anoniime însă conducătorii mai au teamă de rigorile justiției, pe când în cazul partidelor politice nimici nu se gândește că va suporta vreo sancțiune și nimici nu se găsește cineva să-i sancționeze.

Moartea partidelor politice va fi renașterea României.

5. Unirea lor va face mai mult decât desbinarea de astăzi, și în fața țării vor câștiga enorm. Altfel dău apă la moara altora. Coeziunea în totul va mări șansele de îsbândă.

6. Ca pe un rău necesar. Din păreri contradictorii es totdeauna lucrurile cele mai sănătoase.

I. FILIP CÂRLIGĂTEANU
Caracal

1) Citesc, «CRUCIADA ROMÂNISMULUI», pentru că este scrisă de tineri ieși dintr-o experiență, cu un nou crez, care poate aduce mult bine Țării, și pentru articolele lui Panait Istrati, care, după câteva decenii de luptă spirituală dârza pentru o religie aleasă, să a lepădat, întorcându-se la acel Crist eter, simbolul suferinței bîruitoare.

2) Rubricile care mă interesează mai mult, sunt acelea, în care se desbat ideile și problemele de orientare politică și spirituală. Cred că ar trebui să fie o rubrică de informații felurite, din întreaga țară, și să dați posibilitatea să serie mai mulțiaderenți.

3) Ideile și problemele care se desbat, să nu alunecă pe panta patitiei, căci pe deasupra este omul.

4) Eu cred despre partidele politice, că, cine nu are nimic de pierdut, să facă politică.

5) Despre actualele organizații naționaliste am părere de rău, că nu se unesc.

6) Mișcările de stânga, sunt ca niște morfine, aduse de cei străini de Tară și Neam și de cei interesați.

ION SANDULESCU

București

1. Deoarece o citesc pentru intuția oară, am răspuns la acest punct prin cele de la nr. 3.

2. Cred, că ar trebui să dai și mai multă literatură, de politică, publicul către fiind sătul. Dela un timp încoace, toți acei care știu să serie și chiar să citească, fac «politici». Suntem cam intoxicați cu ea.

Apoi de ce nu apără Simbăta sau Dumineca? Atunci publicul are mai mult timp de căit. Dece ati ales toamna Joia?

3. Cum să răspunde, ce părere am despre ideile și problemele desbatute în «Cruciada», cind cred că nici cei care o scriu nu sunt fixați asupra ideilor lor.

In adevăr. Un «fost» comunist, cu un «fost» gardist, și cu alții colaboratori, — desigur tot «fostii», — să fi căzuți oare de acord asupra unei «idei noui»!... Si atunci, care este acea idee, care împacă toate deziluziile?

Răspunsul, cred că mai trebuie așteptat, pînă cind rezultanta prea diferitelor «idei», esită dintr-un asemenea maraj, se va concretiza într'un făgăș distinct. Schițindu-se, cel puțin, trăsătura vizibilă a unei «idei noui», diferență de cele vechi, care au provocat deziluziile și rupturile.

4. Toate partidele politice au soluții miraculoase, în buzunar, pentru toate problemele la ordină zilei. Însă, numai atât timp, cît nu li se încredințează puterea. Imediat ce o iau, soluțiile sunt numai pentru interesele lor personale.

5. Actualele organizații naționaliste, în felul cum activează astăzi, deservește mai mult popoarele, împiedicind colaborarea reciprocă în desvoltarea culturii și a civilizației.

CORNELIU FOTESCU

Str. Salvator, 32. — București

• Muncitorii, nu vă cerem nimic. Dorim să vă ajutăm să vă dezrobîți singuri, fără cotizații, fără condiții și fără șefi care să vă vândă pielea.

• Astăzi, toate organizațiile folosesc numai organizatorilor. Muncitorul conștient de mâine nu va mai tremura în fața dictatorilor zisi „tovarăși”.

• Un „cruciat” cinstit are dreptul și datoria să se intereseze de moralitatea fratelui său de luptă, oricine ar fi el.

Feriti-vă de impostori!

Inapoi la pământ

Reducerea orelor de muncă, și sită ca un mijloc de meșorare progresivă a lucrului omenesc în mare industrie, va aduce fără îndoială un bun rezultat.

Diminuarea producției pentru perioada de timp, va avea ca rezultat absorbirea surplusului de produse industriale, care sunt în prezent pe piața mondială.

Cutoate aceste măsuri însă, în mare număr de măini de lucru vor rămâne disponibile.

Nu există decât un singur camp de acțiune, capabil să absorbe toate forțele fără întrebări, și care are avantajul de a fi inepozabil: este pământul, pământul hrănitor al omenirii, secund și tern, pământul care consolează toate mizeriile și care nu lasă să moră de foame pe acela care-l iubește și care are încredere în el.

El a fost un moment detronat de industrie, care prin strălucirea sa atragea toate privirile, în care toți își puneau speranțele și oamenii își găseau loc la ea.

Pământul să a ridicat în opinia tuturor, în ziua în care știința a descoperit, că agricultura este din contra prima din toate industriile, sau nu numai pentru că ea este cea mai necesară, dar pentru că ea și înd prin esență centrul tuturor științelor, care își găsesc în pământ cel mai vast camp de aplicatie.

Dar, dacă agricultura a fost pusă la loc să din punct de vedere științific, ea nu are locul său în domeniul economic; ea suferă încă de umilișa ei de altădată și are mult de luptat, pentru a atrage la ea atenția de care se bucură sora ei mai mare, industria.

Lucrătorul agricol a părăsit pământul, pentru că acesta îi cere lucru mult și multă abnegație; el a preferat industria pentru că acesta îi asigură un lucru mai puțin obosit și o regularitate a existenței; deci pentru ce să revină la pământ care nu-i poate da același echivalent?

Și în acest caz reîntoarcerea la pământ este o pură idilă care nu are loc într-o societate pozitivă ca noastră.

Făcând o paralelă între agricultură și industrie vom găsi că amândouă au nevoie de materii prime și mașini, pentru a produce mult și bun cu cât mai puține cheltuieli.

Pentru agricultură, materiile prime sunt semințele; îngășinile reprezentând motorul puternic, care pune pământul în mișcare și care comandă producția agricolă.

In rezumat prosperitatea publică se poate asemăna cu un pom; agricultura este rădăcina, industria și comerțul sunt ramurile și frunzele; dacă rădăcina suferă, frunzele cad, ramurile se usucă și pomul moare.

SIMION OPRESCU

Agronom

Mircea Damian: București

Editura Fundația pentru Artă și Literatură „Regele Carol al II-lea“

Editura Fundația pentru Artă și Literatură „Regele Carol al II-lea“ a vernisat prin cartea d-lui Mircea Damian: București, noua sa colecție de tipărituri: Orase. Scopul acestei proaspete biblioteci este reconstituirea geografiei spirituale a orașelor noastre.

Iniciativa în sine este nu se poate mai demnă de entuziasme și se impacă foarte bine cu rosturile unei edituri de Stat. Ceiace lasă însă o gărcare părere de rău este calitatea și obiectivul fals al realizărilor. Faptul că determină denunțarea unei deficiențe duble: a scriitorului căt și la editurii inițiatore.

D. Mircea Damian, nu știu dacă în activitatea publicistică de până acum își merită atributul de scriitor. Fie rebelă până la năsdrăvăne, admirabil frondur și analist al psihologiei colective, de să poate fi mai bine un *luptător* al ideilor. În articolile și stilul în care sănătate, ne îndrătesc să-l credem ca sătate. Cele două sau trei cărți de literatură de salon, pe care d. Damian le-a însețat că să-și descreză amărăciunile sănătate un simplu incident în cariera sa. Mircea Damian, în schimb, este reprezentativ din amintirile sale din închisoare, sobă, realiste, cinice și cu atâtă umanitate rănită...

Iată ce anume din Mircea Damian ne-a făcut să credem în acel București, tipărit atât de frumos și însoțit de clișee atât de sugestive. Speram să înțâlnim în paginile cărții un București, simbolizat nu prin geografia sau organicitatea sa, ci prin cosmopolitismul său sufletească. Prin acele lupte surde în sanctificarea cutării idei, marasm social sau anatomie sufletească. În fine, o mică enciclopedie, care să chintezese viață agitată a unei metropole, înțeleasă ca o mare ființă colectivă, care suferă și luptă, învinge sau se irosește.

Ce a realizat din toate acestea Mircea Damian? O carte hibidă, neverosimilă.

Asupra Bucureștilor numărăm câteva monografii, scrise cu inegală intensitate, fiecare urmărind fie un scop istoric fie unul social. Dintre ele, neîntrecute rămân numai două: *Bucureștiul de altădată* de Constatin Bacalbașa și *Istoria Bucureștilor* de prof. Ionescu-Gion, amândouă un sumnum de cunoștințe, de realizare integrală. Cartea lui Mircea Damian trebuie să placeze între aceste două. Adică să impacă științismul cu sentimentul, creind o frescă vie și fără voiri.

În empatonanta *introducere*, pe care M. D. o scrie la începutul cărții sale motivează tentativa unei tăzemenii încercări: „Iubesc București ca pe o amantă și ca pe un copil: cu pasiune, cu violență și cu buioșie. La sănul lui am trăit toate visurile, toate înfrângerile și toate buioștele. Mărturisesc, fără modeste, plăcerea pe care o simt când îi aud aplauzele și când îi văd ochii înținuți în ochii mei. Atunci mă îndesc cu emotie la pâinea cu măslini dela poliție și la foate noplădești, pe care le-am petrecut flămând înlandu-mă la cer, în grădinile lui. Îl iubesc mai mult, îl iubesc mai putent, îl iubesc mai duios... Iată căcăm am hotărât, să-i scriu viață...“

Cu tot jarul sufletesc și răsvrătit al acestei confesiuni, M. Damian înțeță din primele pagini către cei uluiuni de un humor ieftin și urai de situație. (Ex.: calamururile cu ceasurile și portarul din gara de Nord. Aici inexact, te: e un an și ceva de îndată gara are ceasornice electrice, deci poantele lui M. D. sănătate

învechite, Aceasă poveste cu nepotrivirea orei fixe se repetă și în oraș, cu ceasornicele publice. Concluzie: M. Damian speculează fapte banale și refuzate). Cartea e împărțită pe capitulo: *Gara, Calea Victoriei, Oltenii*, și a. toate tratate anecdotic, descriptiv, și fără nicio o nuanță de notație psihologică. De aceea și impresia, care te doarme la lectură este enervantă și fădă de orice interes intim.

Cineva, nu mai știm cine, a spus că viața autentică a unui oraș nu pulsează în centrul poliglot și fără naționalitate. (Ori cartea lui M. D. se limitează numai la cancanurile și destrăbălarea *centralului*). Ci în mahalaile lui strâmbă și insalubre. Acolo, în îngrămădirea la întâmplare a caselor pitice, trăește specificul autentic al orașului. În mizeria acesta (pe care M. D. o uită în cartea sa), care ingheboșează până și casele, trăesc umiliții în suferință și promiscuitate, *anonimii* din al căror

ban însângerat se aliniază somptuoase bulverde ale centrului.

Periferia bucureșteană și-a păstrat, chiar până azi, specificul prietenos. Paginile de crudă și verosimilă evocare scrisă ale lui George Mihail Zamfirescu și Carol Ardeleanu, puteau fi un prețios îndreptar lui M. D. în redactarea opului său.

O nedumerire: de ce Mircea Damian a fugit de această lume a periferiei? București e oare numai *Calea Victoriei, Capșa, Sosea* și buduarul literar al d. E. Lovinescu?! Ne îndoim și regrețăm, toldecată, prea îngusta deosebită opică.

Stilul în care este scrisă această carte este impar și cu sonorități de ghid. Expresiunile lejere abundă, fraza este diluată, iar repetițiile de cuvinte sau expresiuni ostenesc și irită. București este un debut, care lasă de dorit.

ALEXANDRU TALEX

N. Davidescu: Helada

In cunoscuta colecție a Fundațiilor Regele, „Scriitorii români contemporani“, d-l N. Davidescu a dat la lumină un foarte caracteristic volum de versuri.

Este mai mult o înmănuștere de mici poeme, care păstrează o axă centrală, făcând un tot unitar. Dealtfel chiar autorul și-a definit cartea intitulând întregul ciclu, poem. Întrădevar, întregul volum conține o versificare a celor mai frumoase momente mitologice ale Greciei antice. Ca într-o declanșare de imagini să se perindă pe dinaintea ochilor nume și întâmplări legendare care au făcut faima epocii de basm a Heladei. Poetul începe prin a ne evoca în versuri de o limpezime și o geometrie perfectă, acele intruchipări de faiantă și vis, nimfele, — pentru a continua să schizeze, în liniile largi, odiseea Argonautilor, profetiile Casandrei, neascultarea lui Faeton, întreaga tragedie a Troiei, cum și atâtea alte impletiri de lut și basm, risipite printre rapsodiile Iliadei și ale Odiseei.

Iată cum însuși autorul ne mărturise procesul de creație, care i-a inspirat întregul poem evocator:

*Am văzut Helada 'nr'o usoară
Pânză de coloane și ruine,
Să, prin ea, să deșteptat în mine
Zeul care-am fost odinoară.*

*Am condus în mine însumi sborul
Odiseei și al Iliadei
Pe podiul ţărmului Heladei
Cu corabia în vânt și norul*

*M'am jucat cu Afrodita pentru
Că-era frumoasă și 'nțeleaptă
Să am făcut din flacără ei dreaptă
Sferă susțelului meu și centrul*

*Pan, satirii, nimfele și zeii,
Eroinele și cu eroii,
Mi-ai răpit în cuget cu zăvoii
Să măru răs în inimă ca mieii...*

Este, în poemul d-lui N. Davidescu o întreagă lume de mituri și minuni, de patimi pământești alături de mânnii și perdeșe zeești, trecute toate printun sensibili alambe și gălăjești, care le dă o coloratură personală, un timbru specific. Momentele mitologice sau istorice ale Heladei nu se oglindesc, în cartea d-lui Davidescu în cadrul lor pur narativ ci primesc o interpretare personală, care le insușește, le personifică.

Un cuvânt în plus pentru forma de un statut pur clasic, în care versurile par inscripții menite dăltuirii în granit și amintire. Rima de-asemenea este deobicei surprinzătoare.

Faptul că nu găsim nici o vibrație interioară în versul d-lui Davidescu nu constituie un punct slab al poemului.

Autorul a vrut să se coplească din marmură rece, coloane și statui perfecte, destinate unui Pantheon în care nimic să nu stingherească sobrietatea clasnică a geometriei. Grijă cu care poetul a păstrat până la sfârșit acest gând, la făcut să ne redea în simetrii perfecte întreaga lume de mit și înțelepciune a Greciei antice.

AUREL CHIRESCU

TEATRU SI SPORT

Oricât de puerilă ar părea împerechearea acestor două cuvinte, totuș, comunitatea ce există între ele, ne îndreptăște să le prezintăm așa cum e logic, desigur mulți dintre „deșteptii noștri“, se vor întrebi surâzând ironic, care ar putea fi această logică.

De unde și până unde „teatru și sport“...

Ei bine nu, domnilor „deștepti“, între teatru și sport, există o mare apropiere, mult mai mare decât vă permite să apreciați, capacitatea de materie cenușie ce posedă.

Eu merg mai departe și afirm: teatrul nu e altceva, decât un sport practicat rational, de către o mână de inteligență — mai mult sau mai puțin. Acești inteligențiali, nu pot fi buni actori, dacă nu sunt și atleți, după cum nu pot fi actori, când sunt mai mulți atleți și aproape deloc inteligențiali, deoarece unii astfel de inteligențiali, i-se cere foarte multă sensibilitate, căreia însă, îi e necesară, tot atâta vigoare fizică, pentru că, nu e suficient ca actorul să stie repeta mașinalicește un text, ci trebuie să redea aminte stări psihologice, ce trebuie legate cu mișcările eroului creat — în concordanță cu textul.

Ce e deci acest teatru, nu e un sport involuntar — dar necesar creerii personajilor și menținerii actorilor pe o linie bine determinată?

Ba da; iată deci logica ulteriorii celor două cuvinte teatru și sport, care să ar putea să nu smulgă totuș din intrasiguranță în care se complac, susținându-i pe domni.

Dealtfel, treaba lor, facă și cred că vor voi, căci la realitate, tot vor veni — după ce se vor convinge, că și măgarul că nu de ori-ce greutate se scapă, întrând în râu.

*

După cum am spus în articolele precedente, teatrul trebuie să fie alături de sport, al treilea factor important, de educație morală al tineretului.

Că din cele mai vechi timpuri, a constituit o etapă în istoria culturală a omenei, e ceva incontestabil, că în ultimul timp, a încremat aproape să mai conteze drept factor educativ, e iarăș un lucru incontestabil.

Despre teatru, am putea spune, că a evoluat în același grad, cu cinematograful — nu însă în ritm cu vremea; să văzut chiar în ultimul timp, că producțiile cinematografice, în special filmul vorbito, a constituit un serios impediment în calea afirmării „literaturei dramatice“.

Dar, pentru că veni vorba de „literatura dramatică“, cu regret trebuie să constatăm, că azi și aproape inexistentă.

Nu putem să negăm o realitate, că într-o lătură, teatrul nu se bazează decât pe ceia-ce să acreat în trecut — de prezent nu poate fi vorba, cum

nu poate fi — iarăș — vorba despre creații prezente.

Nu cred să sim amurzi, atunci când am spune, că are și neverosimilă ivirea unui Sofocle, Corneille, Schiller, Shakespeare, Goethe, sau Carageale, din sănătatea generației actuale.

Asta nu înseamnă că această generație e incapabilă, din contră, dar impotență intelectuală în spiritul căreia a fost crescută și educată, era logic să și lase amprentele asupra manifestațiilor culturale.

In ce privește concurență, ce e făcută teatrului de către cinematograf, e ceva logic; cu mai multe posibilități tehnice, în ceea ce privind spectacolele excepționale, teatrul e natural să fie inferior.

Dealtfel teatrul de azi, nu e altceva, decât un amalgam de mahalagisme, spiritul grotesc și subiecte pornografice, deci o antiteză a tot ceia-ce ar trebui să existe.

Am avut totuș căteva realizări acceptabile: Elisabeta regina Angliei de Ferdinand Bruckner, Ana Karenin, după romanul cu același nume al lui Tolstoi, Topaze de Marcel Pagnol și Flacăra Sfântă de Somers Maugham; că despre literatura originală, aceasta echivalează cu un zero căt toate zilele.

Literatura dramatică originală, nu trăiește decât prin geniul lui Carageale, prin Delavrancea și Alecsandri atât.

De la ei și până azi, ne-au mai oferit căteva lucrări bune d-nii Iorga și Victor Eftimiu, incă nicidecum, nimic și iar nimic sau prostii, etc., etc., etc..

Deci, când aceasta e realitatea când în loc de scrieri dramatice educative, teatrele și ce e mai trist, cele naționale, prezintă asemenea inepții, nu trebuie să ne mirăm că tineretul e oșa cum e și preferă pornografiile cinematografice, celor teatrale inferioare.

Totuș, și nici să găsim o scăpare: sportul, eternul sport... corupător, depărtează tinertul de spectacolele «capodoperile dramatice», indreptându-i spre... «mai dane»; cel puțin astă cred pontificii teatrai că ar fi explicația. Cred că inutil să mai explic puerilitatea acestei teze.

Dar să admitem, că acest tineret, «indobitoit de sport», nu mai agreează spectacolele teatrale; nu să găsi oare nici un remediu, prin care să fie «readus la realitate»?

Eu cred că da, și iată cum: să se scrie o literatură dramatică, în spiritul acestei generații; după cum înaintea războiului mondial, spiritul războinic ce frâmânta societatea, a dus la ceea cea cea creație dramatico-războinică, iar după acel groznic măcel, i-sau oferit generației supraviețuitoare, spectacole vesele, tot astfel generației sportive de azi să înceapă spectacole dramatice-sportive, deoarece sportul nu mai trebuie considerat ca ceva fictiv, ci vital.

Pe lângă aceste spectacole să se scrie însă piese culturale, piese istorice — de care azi mai scrie doar profesorul Nicolae Iorga, piese ce se reprezintă cu o săptămână înainte de închiderea stagiu-

Cari sunt deci, folosalele acestor reprezentări? Eu drept să vă spun, nu le înțeleg, pentru că... nu le văd.

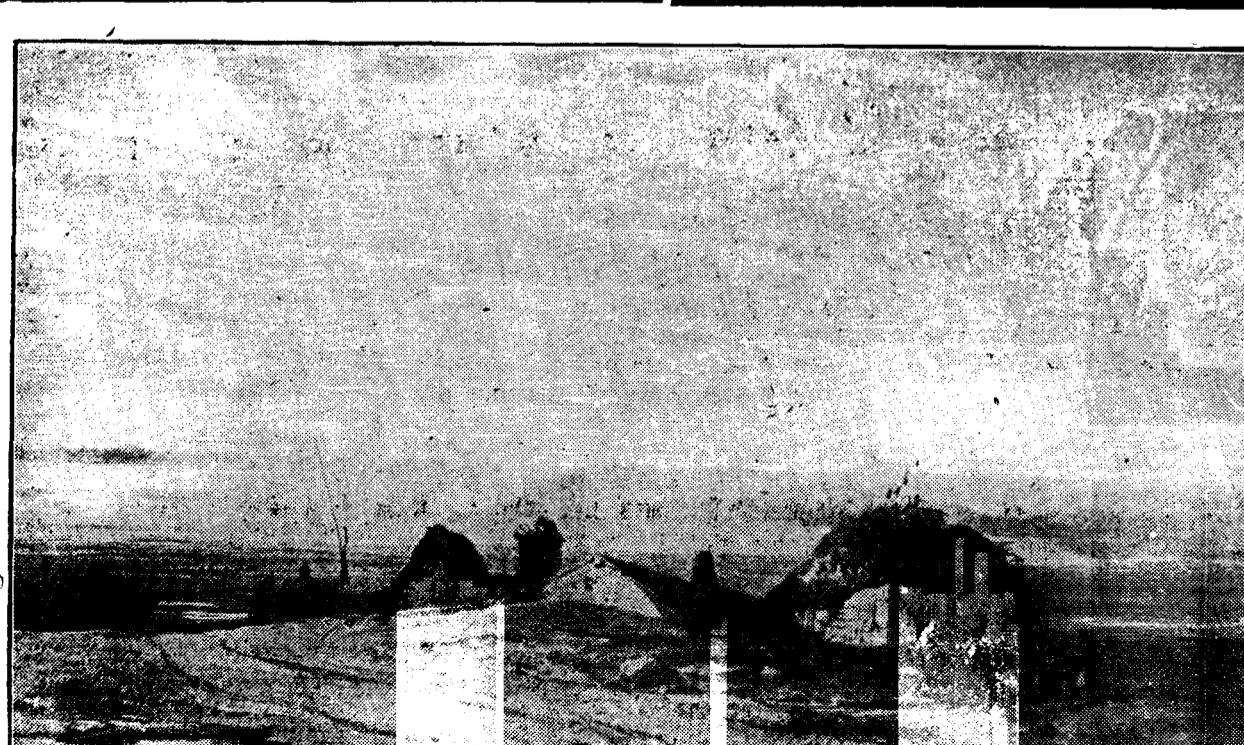
Deci, repetăm: vrem piese educative, piese sportive, intercalate, cu altele istorice sau cu subiecte sociale, dar în cari să nu mai abunde mahalagismul și pornografia ei ucid și ce a mai rămas ne alterat în susțelul unui om, ci moralul care să-l întregească, iar dacă sunt indivizi care vor să rădă înțându-se cu mâna de burtă, acestora le recomandăm pe Tânase, sau tramvaiul 16, ce duce la Moși.

Teatrul a fost, NU ESTE, dar trebuie să fie un altar al artei: va redeveni mare?

Să sperăm.

TOMA ALEXANDRESCU

• Când cineva vă întrebă că sunteți de instruiri, întrebăți-l că e de cinstit.

INCA UN INVINS

Mi-am făcut din naționalism un ideal călit de viață și din legionarism o cale întru acesta.

Dacă naționalismul a învins legionarismul; idealul calea, se datorește discordanței dintre aceste două forme de viață, care se vroau colaborante prin faptele și oamenii lor.

Între naționalismul bunului român și naționalismul legionar, e o deosebire dureroasă, unul e vital și celălalt de pară, unul e ideal și celălalt grefat pe interesele drojdiei străinismului cel conduce, adică speculativ. De unde, contribuția legionarului la naționalism, e nulă. Contribuția legionarului la legiune e totul. De aci nu există considerații de ordin superior național acolo unde există considerații de grupă.

Am înțeles întotdeauna să fiu o unealtă, în mâinile unui meșter de elită, pentru o opera de artă sufletească sau

materială, însă niciodată pentru o manoperă. Am înțeles totdeauna ca prin legiune să-mi slugăresc tara, însă niciodată să-mi slugăresc camara și cari nu merită un asemenea nume.

Inainte de a intra în legiune mi-am învins prejudecările, m-am îngenuchiat pe mine, ca să învăț cum să-ngenuchi mai târziu pe alții, cu naivitatea șovinului ce se crede predestinat să măreasă cu un micron triumful naționalismului, pentru ca acum când ies, mai revoltat ca oricând, să mă fi învins conștiința cea adeverată care călăuzește gândul și săngele unei nații, prin naționalism.

Nu sunt primul învins de-o mentalitate ce nu mă începe. Să foștii mei „conducători”, au fost odată învinși de ritmul sprinten al unei vieți ce se vroia nouă, purificată de inadvertențe, de elanul ce spărgea fineresc vechea curasă de prăjudecăți politice. Justificarea de odinioară, poate constituie pro-

legomenele ruperii de azi. De altfel istoria se repetă chiar când se ivesc și dictatori.

Învinișii sunt niște trădători, ni niște trădători, pe cari stigmatelor demnității le înseamnă în frunte destinul.

Trădătorii de legiune și de neam trebuesc săuți printre cei cari rămân și visează la ziua biruinții, rumegând deviza:

„...veți mai munci cinci ani, deacum încolo, însă veți profita cincizeci de ani pe urmă, și voi și copii voștri“. Din „discursurile“ lui C. Z. C.

În fața unui asemenea naționalism legionar, orice conștiință românească se declară învinsă, orice inimă șipă, orice pumn se agită.

Să pentru această învingere de conștiință care urmează alte învingeri de legiune, cincizeci crânci o insultă fără sășii fi scrutat mai întâi sufletul?

Său legionarismul a distrus sufletele?!

Petre Horia Vulcănescu

Din fresca istorică a fascismului

In aceeași zi, după victorie, când marșul asupra Romei fu decisiv. Ducele Mussolini, în noua calitate de șef de guvern, se adresă poporului prin aceste cuvinte rămase memorabile:

Cămăși negre

„Victoria este a noastră, nu trebuie să o pierdem. Italia va fi redusă pe drumul gloriei. Reîntoarcetă la casele voastre, revoluția e sfârșită; de acum începe munca noastră cea mai aspirată. Eu la Roma, voi la căminurile voastre, totdeauna gata când vă chem, totdeauna văghetori, totdeauna uniți în idealurile mele pentru Patrie“.

In adevăr Italia muncii, în acest an își încoronă un decenale constructiv de grandioase opere.

Ilustra figură a Ducelui, sprijinit în acțiunea sa, de un ales și energetic stat-major, și de națione, sărbătoresc împreună și unanim un înalt eveniment.

Inființarea primei fașce și întâiul guvern 1919—1923. Treisprezece ani în fascism și zece ani, în guvernare.

Ritmul de străduință în activitate de ordine și de disciplină, s-a dovedit — în cei 10 ani — strălucit în rezultate. O neincedată bătălie pe toate fronturile muncii, o bătuință hotăritoare în toate cîmpurile, în variantele lucrării utile și de bine pentru țară și naem.

O nouă conștiință, un nou suflit să plămădi în clasnicul pământ al glorioasei Itali.

Prin fascism — adică prin acțiune organizată — mândra naționă și-a recăpătat faima de odinioară — din strălucitele vremi ale republicei și imperiului, din epoca evului de mijloc, adăgându-și — și-ei — puteri noi de creații spirituale.

Prin fascism se pregătește individual — insul — ca moral și material, se combată inclinările patimășe și se înlătură prin metode de luptă — din mijlocul societății — TRANDAVIA și NECINSTEA.

Intregul ținut Italian înăuntru și chiar peste hotare, pe unde nevoia a împrăștiat pe emigrantul Italian în parte și colectiv; cu toții se alimentează din isvorul „Fascismului“ nescat în forță.

Tărani de pe brazdă, lucrătorii simpli, breslașii și patronii, intelectuali dintre cei mai în vază, în trepte superioare, ca și cei din altă ramură de activitate publică și particulară, comercianți și industriași, bancar sau modest vânzător: fie-

care în situația sa o mărturisește în practica de fiecare zi prin avântul în trudă și în cinstire obștească.

Lupta nu obosește — ea inobleză. Sforțarea nu micșorează elanul și nici biruința nu pune stăvila. Veșnic în reînoire, fără odihnă în fecundare. Aceasta e comandanțul unic, pentru fascist și pentru țară.

„In zece ani de guvernare, regimul fascist a știut să mențină linia fixată în muncă și în ordine. Gata la cuvântul Ducelui, în toate cetățile și în toate victoriile“ scrie Tânărul Vito Mussolini în ziarul „Il Popo d'Italia“.

Prin anul 1906, Alfredo Oriani, un profund cugetător și revoluționar — idealist, spune cu suflăt profetic în revista: „La divoltă Ideale“.

„Aprindeți deci în flăcări torțe luminile de torțe, marșul deja a început în noapte“.

Toată jertfa din trecut a veacului de prefacere „resorgimento Italiano“ și-a dat rodul prielnic de mai târziu într-un nou crez și prin o nouă formă de solidaritate națională a statului forte. Statul corporativ. Statul breslaș).

Mistică gânditorii, oameni de știință, alături de eroismul epopeei Garibaldiene, idealismul Manzini, politică strategă a unui Căvâr și cea pur naționalistă a unui Crispi, frâmantă suflul și pre-

gătiră temelia novei clădiri a Fascismului — ce trebuie să se ridice și să apară pe arena lumii.

Urmași destoinici, unindu-și puterile, statonnicără cu sânge eroic, marea Italia.

Regele soldat Victor Emmanuel III, din casa de Savoia, veche de sute de ani, intruchipă înțelepciunea și biruință...

In vălășeala de după răsboiu — slabiciunea celor dela cărmă statului, povârnișul social, revolta biruitorilor din tranșee și a bunului simț național, contra nedreptăței areopagului — păcii —, aduseră la porțile orașului Fiume și chiar în comandant șef pe marele poet național, el însuși invalid și erou, poetul-ostaș și aviator D'Annunzio.

Unicul om, căruia i se alăturase, în mare bătălie începută — celebrului D'Annunzio nu putea fi de căt tot o genialitate, cu însuși de strateg generalism. Legendarul marș spre Fiume, fu încoronat de îsbândă.

Coloana de legionari, ca un torrent de ape se puse în mișcare. Militari din toate corpurile, infrâțini sub cetele drapelului și sub botul de foc al răsboiului, simpli muncitori, intelectuali și manuali, alergau însuflețiti, să măreasă rândurile armatei măntuitoare a orașului Fiume.

La comanda — ostașului-poet „avanti — trăiască Italia, trăiască Fiume“, trupa ca electricată porții spre cucerirea cetăței. A doua zi la orele 12 Gabriele D'Annunzio intră triumfător în Fiume — primit unanim și entuziasă de cetățeni.

Li se adreseză loial:

„După acest act de reînoire voință declar: „Eu soldat, eu voluntar, eu mutilat de răsboiu, cred de a interpreta voința întregului popor sănătos al Italiei, proclamând anexiunea orașului Fiume“.

Salvarea orașului Italian, din mâini internaționale și interesate, era așa dar fapt împlinit. Astfel îsvorii principiul Renașterii naționale, care va culmina în celălalt marș, asupra anticei Rome.

„Fascismul și legionarismul fiu-mean expresioni din una și aceiași pasiune, din acea pasiune care prin marșul spre Fiume a salvat onoarea naționei și cu marșul asupra Romei, a dat poporului italian încredere în sine înseși.

TUDOR IONESCU

Tip. «BUCOVINA», I. E. Torouțiu, Str. Gr. Alexandrescu, 4

Ce am văzut în Germania

Dacă mormiti s-au deschis și

au înghițit hoituri aruncate ca gunoale prin colțuri, dacă s-au plâns lacrimi de foc prin castel și horde, dacă au fost scrâsnituri de dinți și ure neimpăcate, toate născute din destrămarea și lipsa de coeziune a factorilor răspunzători din anii 26 — 31, astăzi printr-o revenire, prin recăștișarea simțului de conștiință, prin energie, voință neclinată, și programul conducătorilor ei, Germania stăpână pe ea și-a înfipt adânc picioarele în realitate și realitate, și-a redevenit unul dintre factorii principali a politicei Europeene.

De rănilor cangrenate își revărsau puroiul, îmbolnăvind și pe cei din jur, cu toate încercările făcute de a se deslipe Bavaria și a o alipi Austriei sub sențul Habsburgic, Germania prin ultimul efort al unui muribund, prin naționalismul și patriotismul fiecaruia, a trecut peste ori ce alte sentimente lăsând la o parte și certuri și dragoste, și într'un elan titanic și-a rupt lanțurile cătușelor ei, a aruncat giulgiul pregătit să învăluie, a stins lumânările de la căpătăiul catafalcului, și reînviată în ceasul din urmă, a lungit din jur pe toți acei cari cu sau fără de vă o duceau la locul de veci.

Prin avântul unei convingeri pecetele adânc în susținători și întrădători, își învăluie, ci un fapt împlinit n-am avea de căt ca și alte popoare cari sunt la cumpăna celor să luăm lectii de energie de curaj, de solidaritate civica pentru salvarea patriei.

CONST. CARAGEA

Monopolul zahărului

Fără mult sgomot, cartelul zahărului s'a reconstituit iar prețul să a urcat cu circa cinci lei la kilogram cu perspectiva unei urcări noi foarte foarte apropiate.

Nimeni însă, din oamenii responsabili, nu s'a ocupat de această scandalosă spoliere organizată a marelui public. Aproape toată presa, spre rușinea ei, face.

Când un coreligionar al lui Kalmann Blumenfeld dela Adevarul, nu ar obține o dispensă de plată unei taxe oarecare, atunci tot Săriindarul spumegă și fulgeră pentru biciuirea opiniei publice. Dar când prin activitatea antisocială, deci criminală, acei hidroprofitori transformă pentru populație, zahărul în articol de lux, Săriindarul se ocupă numai de Hitler sau Mussolini.

Mai revoltătoare este însă atitudinea acelei prese, care speculează naționalismul integral.

De ce, Cehoslovacia poate produce, pentru consumul intern și pentru export, zahăr la jumătatea prețului zahărului românesc?

Mâna de lucru la Cehoslovaci este mult mai scumpă decât la noi.

Standardul general de viață al populației este mai ridicat decât al nostru.

Acolo, în adevăr, Ministerul de Agricultură se ocupă de interesele cultivatorilor de sfeclă, iar din punctul de vedere al economiei naționale, constatăm că zahărul cehoslovac a câștigat piețile Orientului apropiat, peste capul României.

La noi, interesele așa zisilor cultivatori de sfeclă, nu sunt de fapt decât interesele fabricilor de zahăr.

Câștigurile fabuloase recolțate de cartelații zahărului, de revinării proape numai lor, fie direct, fie indirect.

Prețul fiind mult prea ridicat — ajungem la următoarele rezultate dezastroase:

tul ori cui, prin oarbă încrănește în menirea ei, a știut să înălțăre din cale ori ce cindă vorbărie, fără sfuri, trădină umbră, fără influențe culte, fără piedica unor legături fie de prietenii sau alții cu ochii tintă la scopul ce-l deține cu dinții încleștați, cu pumnii strâni, nici furtunici vijeli, și nici amenințări au clintit-o și nici opri din drumul ales pentru redarea ei internă.

Atâtă vreme cât oamenii pot său dormici de birje, n'au avut îndrăzneala să arate puținele, n'au pus degetul pe rina pe care n'au mai puteau să deca de căt cu fierul ros să prin amputare, atâtă vreme toti dușmanii ei dinăuntru îdădeau drumul și nestingheră își faceau toate mendrelz.

Dacă întrădător Gernnia, după ce a soluționat în majoritate greutățile interne, va ști să fie cumpărată și politica externă și să-și alăture pe chestia comunismului și patiile acelor țări pe care acestea stăre de lucruri îngrijorează atunci Pacea nu va mai fi o topie, ci un fapt împlinit n'am avea de căt ca și alte popoare cari sunt la cumpăna celor să luăm lectii de energie de curaj, de solidaritate civica pentru salvarea patriei.

CONST. CARAGEA

Populația nu poate consuma zahărul, absolut neocesar, conform indexului prescris de cele mai de mentare axiome ale unei stări sociale normale pentru prezent.

Statul, nici el nu profită, deoarece consumația fiind subnormală nu avem nici măcar această compensație de pe urma căreia statul colectează anual circa 10 miliarde lei.

Văzică, la noi, numai atunci când fabricanții de zahăr anexează lor strâne și indigene (politice) profită în mod nepermis pe urma acestui monopol scădalos.

Ministrul de Industrie, dacă cumva este sgândărit, se refugiază permanent sub scutul așa zilei comisiuni industriale.

Cine dictează acolo? Tot bricanții de zahăr, tot sfeclarii.

Dacă în adevăr Ministerul de Agricultură s-ar ocupa de interesele agricultorilor, atunci zahărul românesc, și nu acel Cehoslovak ar trebui să domine pe piețele rientului.

Se mai spune că condițiunile finanțare a fabricilor de zahăr de partea băncilor ar justifica în parte spoliația populației.

Mai sunt multe fări care, unde Statul, direct sau prin Banca Națională a înghițit așa de docile putregaiul bancar (Buhuș) ?

Nu are atunci Statul posibilitatea să-și impună voința față unui Kaufmann, Schapira, etc., pentru respectarea bazei fundamentale unei normale stări sociale?

Până când această toleranță mininală din partea celor în dreptă.

Oskar Kaufmann, are despartea lui de răspundere în poluarea zahărului românesc.

Mai mare răsp